

Posudek bakalářské práce

Autorka práce: Vendula Hoření

Název práce: Identita Lužických Srbů na příkladu tradičních velikonočních jízd

Zpracováno: Praha, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy 2016

Práce si klade otázku, na čem je budován pocit odlišnosti Lužických Srbů od německého okolí, jak se tento pocit generačně mění, na jakých principech je vytvářeno soužití s německými sousedy a jak vnímají příslušníci lužickosrbského národa podmínky, které mají k rozvíjení menšinové kultury. Práce se také dotýká toho, jak se specifika Lužických Srbů promítají do jejich každodennosti a společenského života a jak si oslovení aktéři představují budoucnost této skupiny.

Autorka vznesené otázky řeší formou série případových studií vážících se na jeden z nejvýznamnějších svátků v roce, na velikonoce s velikonočními jízdami, které přitahují pozornost širokého okolí a při nichž obyvatelé Lužice demonstrují svoji specifiku a sounáležitost. Při opakovaných návštěvách této události autorka uskutečňuje s aktéry polostrukturované rozhovory, které zasazuje do kontextu popisovaných zážitků při svých jednotlivých pobytech v terénu. Práce se tak stává působivou etnografií, která na přiměřené úrovni odpovídá na zadané otázky.

Práce je neotřelá, kreativní, ale též diskusní. Její slabinou je, že není optimálně strukturována a že názvy jednotlivých kapitol ne zcela odpovídají jejich obsahu. V úvodní kapitole autorka práci teoreticky ukotvuje. Ukazuje zde, že si umí ke svým případovým studiím najít relevantní teoretickou literaturu a že s ní umí pracovat. Literaturu k problematice etnicity a nacionalismu zpracovává v širokém mezinárodním spektru, a co považují za významné, její znalost teoretické literatury k tématu je využívána i při vyhodnocování empirického materiálu. Na kvalitní teoretické uchopení problematiky i reflexi vlastního teoretického postoje jako situacionismu navazuje historický přehled o skupině a historie velikonočních jízd. Na výkladu lze ocenit, že se historický exkurs cíleně váže na studovanou problematiku, dává čtenáři data, která potřebuje k interpretaci terénních rozhovorů a není pouhým opakováním již sepsané historie. Zařazení celého textu do kapitoly Teoretická část je ale pro čtenáře matoucí.

V kapitole pod názvem Metodologická část autorka především rozkrývá svoji motivaci pro práci v terénu a svůj přístup k terénním datům. Jedná se o kvalitně zpracovanou sebereflexi, i když zde spíše hovoří o metodě přístupu k datům než o metodě sběru dat, jak by čtenář pravděpodobně očekával. Empirickou část pak vyplňují otázky tazatelky a odpovědi aktérů, z nichž se čtenáři vytváří možný interpretační rámec. V závěru autorka představuje vlastní interpretační schéma, které je možné vnímat jako realistické a vyplývající z předchozích rozhovorů.

Na práci oceňuji dobrou provázanost samotné koncepce výzkumu s teoretickými poznatky reprezentovanými teoretickou literaturou. Určitou rezervu vidím v možnosti ještě více se o teoretickou literaturu opřít v závěrečné interpretaci. Dále oceňuji provázanost a sevřenost jednotlivých kapitol. Oceňuji též reflexivitu autorčina přístupu. Výzkumník je

v autorčině bakalářské práci součástí děje a stává se při jejím výkladu též aktérem. Autorka dobře ukazuje, že veškeré výpovědi jsou vázány na zcela konkrétní společenskou událost a sociální situaci, v níž každý aktér hraje svoji úlohu. Spontánně se tak autorka blíží pojetí symetrické antropologie. Nedostatkem práce je pak, že názvy kapitol neodpovídají jejich obsahu, nesprávný je pravděpodobně i patitil práce a není mi jasné, proč má práce dva seznamy literatury. Empirická část by ve větší míře měla s výpověďmi aktérů pracovat a nikoli je pouze předkládat čtenáři jako syrový terénní materiál. Na přepisy rozhovorů jsou spíše určeny přílohy.

Přes uvedené především formální nedostatky práce po obsahové splňuje požadavky kladené na bakalářské práce. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **velmi dobře až dobře** podle výsledku obhajoby.

V Praze 28. 8. 2016

Doc. PhDr. Zdeněk Uherek, CSc.